

Vanhuspalvelujen saatavuus ja toteutuminen on turvattava lähellä vanhusta

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL lausui maan hallituksen linjauksista itsehallintojaon perusteiksi ja sote- uudistuksen askelmerkeiksi. EKL haluaa kiinnitettävän huomiota lain valmistelussa erityisesti vanhuspalvelujen turvaamiseen ja asemaan tulevaisuudessa.

EKL muistuttaa vanhuspalvelujen aseman ja kehittämisen edellyttävän syvällistä analyysiä ja keskustelua toteutuakseen parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden ikääntyneiden kasvava määrä. Vanhuspalvelut ovat pääasiassa lähipalveluina tuotettuja sosiaalipalveluja ja usein kunnan eri toimialojen yhteistyötä edellyttävää toimintaa.

- Sote-uudistuksesta ja sen hallintorakenteista puhuttaessa on keskityttävä siihen, että ikäihmisten sosiaali- ja terveyspalvelut ovat läheltä saavutettavia, määrältään riittäviä ja laadukkaita sekä kohtuullisen hintaisia. Asiakasmaksujen tulee olla kohtuullisia ja maksukatkojen yhdistämisen mahdollisuuksiin tulee paneutua. Asiakasmaksut eivät saa enää nousta, toteaa EKL:n sosiaalipoliittinen asiantuntija Tarja Pajunen.

Sote-uudistuksessa tulee varmistaa peruspalvelujen yhdenvertainen saatavuus eri puolilla Suomea. Ikääntyvillä on oltava yhtäläiset, tasa-arvoiset ja toimivat mahdollisuudet saada sote- ja muut lähipalvelut riittävän läheltä ja hyvien kulkuyhteyksien päästä. Erityisesti harvaan asutuissa kunnissa tulee luoda uusia palvelujen järjestämistapoja täydentämään tärkeitä lähipalveluja. Kuten selvityshenkilö Lauri Tarasti toteaa valtiovarainministeriön julkaisussa 3/2016, käytettävästä aluejaosta riippumatta julkiset palvelut on oltava saavutettavissa yhdenmukaisesti, yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi.

Hallitusohjelman korostaessa kotihoidon ensisijaisuutta ja samanaikaisesti vanhusten laitoshoidon vähentämistä, kasvaa vielä nykyistäkin suuremmaksi kuntatasoinen lähipalveluiden hallinnointi ja lähellä ihmistä olevat tarpeet, niiden tunnistaminen ja tarpeisiin vastaaminen. Vanhuspalvelulain täsmennyttyä pitkäaikaisen laitoshoidon edellytyksien osalta (1351/2014) eli vaateesta lääketieteellisestä, asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvästä perustelusta, luo se myös erityisen tarpeen vanhuspalveluiden järjestämiselle mahdollisimman lähellä.

- On oleellista tuntee paikallisesti ikääntyneen arkea ja paikallisia oloja sekä yksilön toimintakyvyn ylläpitämisen ja kotona asumisen todellisen kehittämisen ja tukemisen mahdollisuuksia. Silloin voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi esimerkiksi laitoshoidon tarpeeseen. Peruspalveluministeri Huovinen asetti työryhmän pohtimaan vanhuspalvelulain lain toimeenpanoa. Työryhmän vetäjänä toimi arkkiatri Risto Pelkonen. Muistiossa yksitoista teesiä ikääntymisestä (STM 26.8.2015), työryhmä toteaa ympärivuorokautisesta hoidosta: ”Hoitoon pääsyn kriteerien tulee olla samat kaikille sosiaalisesta asemasta tai asuinpaikasta riippumatta ja vastuun tulee olla kunnalla.” Todetaan myös, että tutkimusten, geriatrisen kokonaisvaltaisen arvioinnin ja hoidon tulee toteutua ripeästi. Kuinka tämän toteutuminen varmistetaan suuren itsehallintoalueen kaukaisella ohjauksella ilman tietämystä paikallisesta tarpeesta tai tilanteesta, kysyy Tarja Pajunen

Vanhusneuvostojen asema, tehtävät ja toimintaedellytykset tulee turvata kunnissa Kuntalain (410/2015) mukaisina myös sote- uudistuksen jälkeen. Myös perustettaville maakuntahallintotasolle tulee asettaa vanhusneuvosto, jolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa maakuntahallinnon eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Lausunto kokonaisuudessaan löytyy liiton verkkosivuilta <http://www.elakkeensaajat.fi/edunvalvonta/kannanotot-ja-lausunnot/>.

Lisätietoja:

sosiaalipoliittinen asiantuntija Tarja Pajunen, puh. 040 574 7515

MIKÄ ON EKL?

- Eläkkeensaajien aktiivinen edunvalvoja
- Perustettu 1962, takana jo yli 50 vuotta aktiivista toimintaa
- Yli 81 000 jäsentä 332 yhdistyksessä